

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **D. H.**, zast. JUDr. Janem Najmanem, advokátem, se sídlem Pardubice, nám. Republiky 53, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 19. 9. 2006, č. j. 54 Cad 27/2006 – 22,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice ze dne 19. 9. 2006, č. j. 54 Cad 27/2006 – 22, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalované“) ze dne 11. 1. 2006, č. X, byl žalobci odňat podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. (o důchodovém pojištění) v platném znění, částečný invalidní důchod od 10. 3. 2006 s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Pardubicích ze dne 1. 12. 2005 již není žalobce ani částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti jen o 30 % a nedosáhla tak nejméně 33 %, požadovaných ustanovením § 44 zákona o důchodovém pojištění pro trvání částečné invalidity; u žalobce nebylo současně zjištěno, že by mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžoval obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (podmiňující částečnou invaliditu).

Ve včas podané žalobě namítá žalobce, že jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vznikl následkem dopravní nehody, k níž došlo 24. 6. 2002 zaviněním třetí osoby – Z. K., s nímž vede spor o náhradu škody pro následky úrazu z uvedené dopravní nehody u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 10 C 59/2003. Žalobce zdůrazňuje, že od zmíněné dopravní nehody má takřka permanentní zdravotní potíže, v důsledku kterých je buď hospitalizován anebo absolvuje nejrůznější rehabilitace. Podstoupil velmi náročné

operace a je značně omezen ve svém životě pracovním, společenském i soukromém; nemůže sportovat, ačkoliv dříve aktivně provozoval motokros a lyžování, rekreačně hokej, volejbal, jachting, či plavání, je omezen také ve svém životě osobním. Omezené možnosti má též ve svém životě profesním, neboť před nehodou pracoval jako autodopravce, avšak není schopen řídit motorové vozidlo. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti je tudíž určitě vyšší než 33 % a lékařský posudek, který tomuto závěru neodpovídá, byl zřejmě vypracován na základě nedostatečných informací. Žalobce žádal, aby si soud vyžádal zdravotní spis od Traumatologického centra Fakultní nemocnice v O. a aby nechal vypracovat revizní posudek. Vyslovil přesvědčení, že jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav mu značně ztěžuje obecné životní podmínky a že jsou u něho dány oba důvody ponechání částečné invalidity, tedy jak podle § 44 odst. 1, tak podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Současně namítal, že napadené rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť je odůvodněno jedinou větou, aniž by se žalovaná zabývala skutkovou podstatou předmětné záležitosti a podřadila ji pod příslušnou právní normu a toto zařazení srozumitelně vysvětlila. Navrhoval, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích - žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. a současně vyslovil, že účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení. Rozhodl též o vrácení soudního poplatku ve výši 1000 Kč, který byl žalobcem soudu omylem zaplacen. Krajský soud při svém rozhodování vycházel z lékařské dokumentace Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Pardubicích a především z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále též „PK MPSV“), pracoviště v Hradci Králové ze dne 27. 6. 2006, podle jejichž shodného názoru nebyl stěžovatel k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí (11. 1. 2006) ani částečně invalidní, neboť u něho nešlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 % (pokles činil 30 %), nešlo u něho o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek ve smyslu přílohy č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (podmiňující plnou invaliditu), ani nebylo zjištěno, že by mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžoval obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 k téže vyhlášce (podmiňující invaliditu částečnou). Zatímco posudkový lékař OSSZ v Pardubicích v posudku ze dne 1. 12. 2005 podřadil rozhodující zdravotní postižení stěžovatele (označené jako důsledek duplexní tříštivé zlomeniny pravého bérce s následnou refrakturou s těžkým infektem měkkých tkání na proximálním bérce v červnu 2002) pod oddíl H, položku 57, písm. b), kapitoly XV. přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (stav po zlomenině holenní kosti zhojené se zkratem, angulací a značně porušenou funkcí končetiny), u níž procentuelní rozpětí míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je stanoveno na 30 – 40 %, podřadila posudková komise totéž zdravotní postižení pod tutéž kapitolu a oddíl, avšak položku 49 písm. a), přílohy č. 2 k uvedené prováděcí vyhlášce, kam jsou zařazeny stavy po zlomenině stehenní kosti (krčku, diafýzy, epikondylu, léčené konzervativně i osteosyntézou), při dobré funkci končetiny, u nichž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je dána rozpětím 20 – 30 %. Posudková komise volila horní hranici uvedeného rozpětí, tj. 30 %, přičemž volbu horní hranice odůvodnila zjištěním, že u žalobce dochází k opakované tvorbě zánětlivých ložisek. Přihlédla též k dosaženému středoškolskému vzdělání. Uvedla, že pro možné zvýšení procentní míry schopnosti soustavné výdělečné činnosti nebyly zjištěny další posudkově významné skutečnosti. Zdůraznila, že po operativních zákrocích a opakovaných ošetřeních hnisavých komplikací došlo u žalobce k příznivé stabilizaci zdravotního stavu, neboť zlomeniny jsou zhojeny, nejsou patrné projevy ochrnutí svalstva a hybnost v nosných kloubech

není podstatně omezena; žalobce se pohybuje samostatně s oporou dvou francouzských holí pro odlehčování zatížené pravé dolní končetiny. Po úrazu v roce 2001 došlo k plnému zhojení zlomeniny holenní kosti, po úrazu v roce 2002 však byla zlomena navíc i kost stehenní. Tuto zlomeninu nehodnotí jako výrazně porušující funkci končetiny (za které se považuje její zkrácení o více než 4 cm, výrazná deformita, svalová atrofie a porucha motorické inervace). V tomto posouzení se liší od posudku lékaře OSSZ v Pardubicích, který zlomeninu stehenní kosti nevzal v úvahu. V posudkovém závěru o stupni invalidity se však posudky neliší. Posudková komise potvrdila závěr uvedeného lékaře o příznivé stabilizaci zdravotního stavu žalobce, který odůvodňuje neuznání částečné invalidity.

Posudek PK MPSV ČR se sídlem v Hradci Králové ze dne 27. 6. 2006 vzal krajský soud za podklad pro svá skutková zjištění a právní hodnocení věci a se závěry v něm uvedenými se ztotožnil. Zamítl současně návrh žalobce na provedení důkazu jeho výsledkem, jakož i spisem Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 10 C 59/2003 (náhrada škody z úrazu) s odůvodněním, že v dané věci je rozhodující odborné lékařské posouzení zdravotního stavu žalobce, takže žalobcovy subjektivní stesky nemohou být hodnoceny jako důkazy vyšší důkazní hodnoty. Pokud jde o návrh na provedení důkazu soudním spisem, jde podle krajského soudu rovněž o návrh irelevantní, neboť v dané věci není předmětem zkoumání to, jakým způsobem došlo k dopravní nehodě, ani rozsah náhrady škody, nýbrž ryze zdravotní postižení žalobce. Soud nepřisvědčil rovněž námitce stěžovatele o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalované s tím, že rozhodnutí poskytuje dostatek informací pro jeho přezkoumatelnost. Ostatně skutečnost, že žalobce byl schopen formulovat proti tomuto rozhodnutí žalobu svědčí o tom, že jde o rozhodnutí dostatečně a srozumitelně odůvodněné.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, v níž se dovolával důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Zdůraznil, že v jeho případě nebyly dány podmínky pro odnětí částečného invalidního důchodu zejména proto, že mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Předpokladem přiznání částečné invalidity nemusí být totiž jen pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %, ale i skutečnost značného ztížení obecných životních podmínek v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Tyto dvě podmínky nejsou v ustanovení § 44 zákona o důchodovém pojištění uvedeny kumulativně, ale alternativně, takže postačí splnění alespoň jedné z nich, aby bylo lze o přiznání částečné invalidity uvažovat. Stěžovatel brojí především proti neuznání podmínky druhé, tedy neexistence dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu značně mu ztěžujícího obecné životní podmínky. Proto také objasňoval všechny ty oblasti života, které v důsledku svých zdravotních potíží není schopen plnohodnotně prožívat. Jde o otázku právní, avšak krajský soud nevzal namítanou skutečnost v potaz, skutková tvrzení nezkoumal a nevypořádal se s nimi ani po stránce právní. Odmítl přitom návrh stěžovatele na provedení důkazu spisem Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 10 C 59/2003 (věc v mezidobí pravomocně skončena) a na výsledk žalobce, ačkoliv jde o důkazy z hlediska nároku velmi významné. Stěžovatel se dále dovolává stížnostního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když má za to, že napadené rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť v řízení byl proveden důkaz toliko posudkem PK MPSV ČR, aniž by se v něm tato komise vypořádala se skutečností, že stěžovatel od utrpní úrazu ze dne 24. 6. 2002, který se stal vinou třetí osoby, prakticky nedělá nic jiného, než že navštěvuje různá nemocniční či rehabilitační zařízení, poslední operační zákrok, mající nepochybně příčinnou souvislost se zmíněnou událostí, podstoupil v Traumatologickém centru Fakultní

nemocnice v O. dne 25. 8. 2006 a není jisté, kolik dalších operací bude ještě nucen absolvovat. Tato skutečnost nesvědčí o stabilizaci zdravotního stavu. Kromě toho upozorňuje na rozpor v posudkovém hodnocení dominantního zdravotního postižení z hlediska přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kdy lékař OSSZ v Pardubicích hodnotil toto postižení podle kapitoly XV., oddíl H, položky 57 písm. b), a to na dolní hranici zde uvedeného rozpětí, zatímco PK MPSV ČR v posudku ze dne 27. 6. 2006 posoudila schopnost stěžovatele podle položky 49 písm. a) téže kapitoly a oddílu, takže dospěla ke zcela jinému závěru, přičemž míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti hodnotila na horní hranici zde uvedeného rozpětí. Navíc tak učinila se značným časovým odstupem od vydání přezkoumávaného rozhodnutí, takže takový důkaz může být jen ztěží podkladem pro posouzení správnosti závěrů žalované. Navíc PK MPSV v podstatě nehodnotila závěry komise OSSZ v Pardubicích, nýbrž přijímala své závěry vlastní, pro stěžovatele ještě méně příznivé. Stěžovatel opět namítá těž nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované, a to nejen proto, že je odůvodněno jedinou větou, ale také proto, že v něm není vysvětleno, proč dochází k odnětí částečného invalidního důchodu právě k datu 10. 3. 2006. K závěru krajského soudu, že přezkoumatelnosti rozhodnutí žalované nasvědčuje i skutečnost, že žalobce byl schopen zformulovat proti němu žalobu, tak, aby byla způsobila soudního přezkumu, stěžovatel namítá, že právě fakt vágnosti a nepřezkoumatelnosti rozhodnutí orgánů státní správy je kvalifikovaným důvodem jejich soudního přezkumu, a i kdyby takové rozhodnutí bylo sebevážnější, neobešel by se stěžovatel při své obraně proti němu bez pomoci advokáta. Stěžovatel navrhuje, aby rozsudek krajského soudu byl Nejvyšším správním soudem zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná v přípisu ze dne 30. 11. 2006 sdělila, že souhlasí s napadeným rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích a proto nepodává vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek z hledisek uvedených v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti a dospěl k závěru, že je důvodná, i když nikoliv ze všech kasačních námitek stěžovatelem uplatněných.

Z obsahu lékařského spisu OSSZ v Pardubicích a dávkového spisu stěžovatele, vedeného u ČSSZ v Praze zjistil Nejvyšší správní soud, že posudkem lékaře uvedené OSSZ ze dne 1. 8. 2002 byl stěžovatel uznán plně invalidním podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť jeho tehdejší dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole XV, oddílu G, položce 6, písm. d) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., s mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozsahu 80 %, a to v důsledku dopravního úrazu, kdy utrpěl komplikovanou frakturu pravé dolní končetiny (již dříve postižené), těžký otřes mozku a četné zhmožděny. V posudku se uvádí, že vzhledem k opakovanému těžkému traumatu pravé dolní končetiny dosud hospitalizovaného pacienta, s velmi vážnou prognózou onemocnění, je přiznávána plná invalidita, a to v souvislosti s úrazem ze dne 26. 2. 2002. Rozhodnutím žalované byl poté přiznán stěžovateli plný invalidní důchod. Při kontrolní lékařské prohlídce dne 26. 8. 2004 konstatoval lékař uvedené OSSZ, že od posledního posouzení zdravotního stavu stěžovatele došlo objektivně ke značnému zlepšení, a proto již není plně invalidní, ale pouze částečně invalidní. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídá totiž postižení uvedenému v kapitole XV, oddílu H, položce 57, písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v platném znění, s mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši 40 %. Nebyly shledány důvody pro zvýšení této hodnoty ve smyslu § 6 odst. 4 a 5 citované vyhlášky. Posudkový lékař uzavřel, že stěžovatel není schopen těžké fyzické práce

s manipulací s nadlimitními břemeny, ve vynucených polohách trupu a zejména spojené s dlouhou chůzí, stáním, v klimaticky nevyvážených podmínkách a práce se zvýšenými nároky na zrakovou ostrost (stěžovatel mimo jiné trpí slepotou levého oka po úrazu). Uzavřel, že stěžovatel je částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v souvislosti s úrazem ze dne 24. 6. 2002, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %, nedosáhla však 66 %, přičemž nebylo zjištěno, že by u stěžovatele šlo o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 3 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., umožňující soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, ani o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., v platném znění, které by stěžovateli značně ztěžovalo obecné životní podmínky. V důsledku tohoto posouzení vydala žalovaná dne 9. 9. 2004 rozhodnutí č. 691 207 3322, jímž stěžovateli odňala plný invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., od 10. 10. 2004 s odůvodněním, že již není plně invalidní podle § 39 uvedeného zákona, ale pouze částečně invalidní podle § 44 odst. 1 téhož zákona, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti dosahuje 40 %, nikoliv však 66 % odpovídajících plné invaliditě. Z obsahu spisu není patrné, že by stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí žalobu.

Při další kontrolní lékařské prohlídce dne 1. 12. 2005 došlo opět k posouzení zdravotního stavu stěžovatele podle ustanovení § 8 zákona č. 582/1991 Sb., lékařem OSSZ v Pardubicích, kdy bylo konstatováno, že u pacienta došlo před 4 lety k duplexní tříštivé zlomenině pravého bérce s následnou refrakturou s těžkým infektem měkkých tkání na proximálním bérce (červen 2002), poslední hospitalizace byla uskutečněna v prosinci 2004. Podle závěru posudku dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav již neodpovídá kritériím částečné invalidity, tím méně kritériím invalidity plné, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti dosahuje pouze 30 % ve smyslu kapitoly XV, oddílu H, položky 57, písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. a nedosahuje tak nejméně 33 % předpokládaných ustanovením § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. pro trvání částečné invalidity. U stěžovatele nebylo zjištěno, že by trpěl zdravotním postižením odpovídajícím příloze č. 3 k výše citované vyhlášce, umožňujícím soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek (podmiňujících invaliditu plnou), ani o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 4 k téže vyhlášce, značně ztěžující obecné životní podmínky stěžovatele.

Z uvedeného posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti stěžovatele vycházela žalovaná při vydání napadeného rozhodnutí ze dne 11. 1. 2006, jímž odňala stěžovateli částečný invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, a to od 10. 3. 2006.

Prvou námitku stěžovatele o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí žalované pro nedostatek důvodů, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. I když je třeba připustit, že výrok napadeného rozhodnutí i jeho odůvodnění jsou poněkud kusé, hraničící s nepřezkoumatelností, lze připustit, že napadené rozhodnutí poskytuje alespoň v nezbytné míře dostatek informací pro jeho přezkoumatelnost soudem. S tímto posouzením krajským soudem se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud, neboť ve výroku napadeného rozhodnutí je uvedeno, jak žalovaná rozhodla – odňala stěžovateli částečný invalidní důchod od 10. 3. 2006, podle jaké právní normy tak učinila – podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění. V odůvodnění je pak odkaz na posudek OSSZ v Pardubicích ze dne 1. 12. 2005, jakožto podklad odnětí dávky, neboť podle tohoto posudku již není stěžovatel ani částečně invalidní, poklesla-li z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti jen o 30 %. V odůvodnění je dále vysvětleno,

že podle § 44 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění je pojištěnec částečně invalidní tehdy, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %, nebo jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Podle názoru Nejvyššího správního soudu jde o rozhodnutí přezkoumatelné, a to včetně data, od něhož dochází k odnětí dávky, neboť podle v rozhodnutí citovaného ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, zjistí-li se, že nárok na důchod nebo jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl již vyplacen. Respektujíc toto ustanovení a dále ustanovení § 116 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) podle něhož dávky důchodového pojištění se vyplácejí dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách určených plátcem dávky, nestanoví-li tento zákon jinak, pak s ohledem na datum vydání napadeného rozhodnutí a pravidelnou měsíční lhůtu, v níž byl důchod stěžovateli vyplácen (vždy každého 10. dne v měsíci), jakož i s ohledem na to, že dávky se vyplácejí dopředu, mohla žalovaná odejmout částečný invalidní důchod až od splátky důchodu v měsíci březnu 2006, tj. od 10. 3. uvedeného roku.

K námitkám týkajícím se odnětí částečného invalidního důchodu pro zánik podmínek nároku pro tuto dávku, pokládá Nejvyšší správní soud za potřebné nejdříve uvést:

Podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., je pojištěnec částečně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %. Způsob posouzení a procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví prováděcí předpis.

Podle § 44 odst. 2 téhož zákona je pojištěnec částečně invalidní též tehdy, jestliže mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky. Okruh zdravotních postižení značně ztěžujících obecné životní podmínky stanoví prováděcí předpis.

Zmíněnými prováděcími předpisy, na něž uvedené ustanovení odkazuje je vyhláška č. 284/1995 Sb. a její přílohy č. 2 a č. 3. Se stěžovatelem lze souhlasit potud, že zákon rozlišuje dva druhy částečné invalidity, a to jednak částečnou invaliditu vyvolanou poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti v zákonem předepsaném rozsahu, a dále částečnou invaliditu podmíněnou zdravotním postižením značně ztěžujícím obecné životní podmínky posuzovaného pojištěnce. Se stěžovatelem lze souhlasit i potud, že pro přiznání částečného invalidního důchodu postačuje, pokud jsou splněny podmínky buď ustanovení § 44 odst. 1 nebo § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění.

Z uvedeného vyplývá, že předmětem řízení v projednávané věci je nárok na dávku důchodového pojištění, jejíž přiznání je podmíněno nepříznivým zdravotním stavem. Rozhodnutí o takovém nároku je závislé především na odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění je k takovému posouzení povolána ze zákona (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění) posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, a to nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a vymezení dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě (částečné invaliditě), jejím vzniku, dalšímu trvání či zániku, třebaže jde při rozhodování o těchto nárocích především o pojmy právní. Posudek uvedené komise soud sice hodnotí jako kterýkoliv jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., nicméně, nevzbuzuje-li takový posudek z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti žádnou pochybnost, a nejsou-li v řízení zjišťovány a prokazovány jiné skutečnosti,

jimiž by správnost posudku byla zpochybňována, je zpravidla důkazem stěžejním. Přitom zdravotní stav a pracovní schopnost účastníka je třeba hodnotit zpětně k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí. Z uvedeného zákonné úpravy vyplývá význam posudků zmíněných komisí pro přezkumné soudní řízení, kladoucí na obsah posudku, jeho náležitosti a posudkové závěry, požadavky odpovídající tomuto významu. Zejména tu vystupuje do popředí úplnost a přesvědčivost posudku a posléze i nezbytnost přesné formulace posudkových závěrů, odpovídající zákonem vymezeným pojmům. V případě zániku dříve uznávané invalidity (částečné invalidity), musí být v posudku vyjádřeno a podrobně odůvodněno, v čem došlo ke zlepšení zdravotního stavu posuzovaného, či k posudkově významné stabilizaci tohoto zdravotního stavu, popř. s odkazem na příslušné lékařské nálezy odůvodněno, co jinak komisi vedlo k závěru o zániku invalidity (částečné invalidity).

Krajský soud v projednávané věci proto nepochybil, jestliže pro účely tohoto přezkumného soudního řízení vyžádal posudek PK MPSV ČR (pracoviště v Hradci Králové). Nejvyšší správní soud však nesdílí názor krajského soudu o úplnosti a přesvědčivosti zmíněného posudku. Především nutno připomenout, že v posudku OSSZ v Pardubicích, který byl podkladem vydání napadeného rozhodnutí označila posudková lékařka za rozhodující zdravotní postižení stěžovatele duplexní tříštivou zlomeninu pravého bérce s následnou refrakturou s těžkým infektem měkkých tkání na proximálním bérce s tím, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je hodnotitelná podle kapitoly XV, oddíl H, položka 57, písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (kam jsou zařazeny stavy po zlomenině holenní kosti zhojené se zkratem, angulací a značně porušenou funkcí končetiny, u nichž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je stanovena rozpětím 30 – 40 %), přičemž z uvedeného rozpětí volila dolní hranici položky, tj. 30 %. Uvedla, že na pravé dolní končetině je hybnost dobrá a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav neodpovídá již kritériím částečné invalidity, natož invalidity plné. Pro zvýšení této hodnoty neshledala důvodu. Posudková komise MPSV v posudku ze dne 27. 6. 2006 dospěla částečně invalidním, přičemž za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označila stav po zhojené dvojnásobné zlomenině pravé holenní kosti se zlomeninou kondylu femuru (kloubního konce kosti stehenní), avšak procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila podle položky 49 písm. a), téže kapitoly a oddílu, přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (kam jsou zařazeny stavy po zlomenině stehenní kosti léčené konzervativně i osteosyntézou při dobré funkci končetiny, u nichž míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti je stanovena rozpětím 20 – 30 %). Z této hodnoty volila horní hranici, tj. 30 % vzhledem k opakované tvorbě zánětlivých ložisek; přihlédla též k možnosti využití stěžovatelem dosaženého středoškolského vzdělání. Pro použití § 6 odst. 4 vyhlášky nezjistila další posudkově významné skutečnosti. Odchytku od posouzení lékařkou OSSZ v Pardubicích odůvodnila posudková komise tím, že posudková lékařka nebrala při posudkovém vyhodnocení v úvahu zlomeninu stehenní kosti. Takové vysvětlení se však Nejvyššímu správnímu soudu nejeví jako dostačující, neboť pokud za rozhodující zdravotní postižení pokládala posudková komise zlomeninu kosti stehenní, pak měla uvést, jak se na celkovém zdravotním stavu stěžovatele podílí též zlomenina kosti holenní, kterou posudková lékařka OSSZ v Pardubicích pokládala za rozhodující a zařadila ji pod položku, jejímž charakterizujícím znakem je též značně porušená funkce končetiny. K tomuto závěru se posudková komise vůbec ve svém posudku nevyjádřila a soud, nemaje dostatek medicínských znalostí, není sám schopen tento rozpor v hodnocení překlenout. Pokud totiž vytýká posudková komise lékaři OSSZ, že nevzal v úvahu zlomeninu stehenní kosti, pak na druhé straně lze posudkové komisi vytknout, že nevzala v úvahu – alespoň to z posudku nevyplývá – zlomeninu kosti holenní. Především však pokládá Nejvyšší správní soud za nedostatečně zdůvodněné zlepšení či posudkově

významnou stabilizaci zdravotního stavu stěžovatele od doby, kdy byl naposledy uznán částečně invalidním. Posudková komise uvádí, že příznivou stabilizaci zdravotního stavu spatřuje v tom, že zlomeniny jsou zhojeny, nejsou projevy ochrnutí svalstva a hybnost v nosných kloubech není podstatně omezena. Přitom uvádí současně, že stěžovatel se samostatně pohybuje jen s oporou dvou francouzských holí a v posudku jsou dále podchyceny propouštěcí zprávy z Traumatologického oddělení Fakultní nemocnice v O., z roku 2004, 2005 i 2006, kde jsou popsány operativní incize absesových ložisek v měkkých tkáních. Tomuto zjištění odpovídá tvrzení stěžovatele, že prakticky od úrazu v roce 2002 nedělá nic jiného, než že navštěvuje různá nemocniční či rehabilitační zařízení, poslední zákrok podstoupil Traumatologickém centru Fakultní nemocnice v O. dne 25. 8. 2006. Všechny tyto skutečnosti zpochybňují přesvědčivost závěru Posudkové komise MPSV ČR s pracovištěm v Pardubicích o konstatované posudkově významné stabilizaci zdravotního stavu stěžovatele a a v důsledku toho též o stanovené procentní míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, kdy vzdor tomu, že kromě posudkovou komisí určeného dominantního postižení stěžovatele, které samo o sobě je hodnoceno na horní hranici v položce uvedeného rozpětí – 30 %, trpí stěžovatel celou řadou dalších zdravotních postižení, avšak posudková komise neshledala pro možné zvýšení této hodnoty o dalších maximálně možných 10 % bodů důvod, aniž by toto své záporné stanovisko blíže zdůvodnila. Přitom zvýšení o pouhých 3 % by znamenalo zachování nároku na částečný invalidní důchod.

Pokud takto neúplně odůvodněné závěry posudkové komise vzal soud za podklad pro svá skutková zjištění a právní posouzení věci, právem mu stěžovatel vytýká nesprávné posouzení závěru o zániku jeho částečné invalidity z hlediska ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.

Je třeba dodat, že kromě této námitky stěžovatel namítá, že mu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně ztěžuje obecné životní podmínky ve smyslu § 44 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. K tomu nutno dodat, že jak lékařka OSSZ v Pardubicích, tak i Posudková komise MPSV ČR ve svých posudcích zaujaly stanovisko, že stěžovateli dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav neztěžuje značně obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. Nutno připomenout, že pojem „zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky“ je speciálním pojmem v posudkových předpisech, tzv. „terminus technicus“ a stěžovatel se proto mylí, pokud se domnívá, že k jeho uznání postačuje, pokud jej zdravotní postižení omezuje v pracovním, společenském či soukromém životě. Zdravotní postižení značně ztěžující obecné životní podmínky jsou vyjmenována v příloze č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. (ve znění vyhlášky č. 157/1997 Sb.), a jsou jimi ze zdravotních postižení ortopedických, mj. omezená schopnost chůze po amputaci nohy v kloubu Chopartově, nebo po rozsáhlejší amputační ztrátě, zkrácení dolní končetiny o 10 cm a více, bez ohledu na původ tohoto zkrácení, nebo pakloub dlouhých kostí končetin, dále ankylóza (ztuhnutí) kyčelního nebo kolenního kloubu v nepříznivém postavení, podstatně ztěžující chůzi. Podle písm. b) téže přílohy jsou zdravotními postiženími značně ztěžujícími obecné životní podmínky též zdravotní postižení výslovně neuvedená v této příloze, jejichž důsledky jsou obdobné zdravotním postižením uvedeným v písm. a); za taková zdravotní postižení se však nepovažují zdravotní postižení, která se neprojevují zjevnými chorobnými příznaky (nemoci vnitřní, nemoci duševní včetně defektu intelektu, degenerativní změny pohybového ústrojí). Lékař OSSZ v Pardubicích, ani Posudková komise MPSV ČR ve svém posudku ze dne 27. 6. 2006 svůj závěr o neexistenci takového zdravotního postižení u stěžovatele z hlediska citované přílohy blíže neodůvodnila. Nutno v této souvislosti uvést, že k tomu mohlo dojít též proto, že Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích zamítl žádost stěžovatele o jeho výslech jako účastníka řízení.

Přitom podle ustálené soudní judikatury je v přezkumném soudním řízení o rozhodnutí orgánu důchodového pojištění ve věcech dávek, zejména invalidního či částečného invalidního důchodu, základní podmínkou správného zjištění skutečného stavu věci to, aby byl žalobce podrobně a vyčerpávajícím způsobem vyslechnut jako účastník řízení o tvrzených zdravotních potížích. Jedině tak může být hodnocena ve smyslu ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s úplnost, celistvost a správnost provedených lékařských vyšetření a lékařské dokumentace vůbec a zejména pak posudku posudkové komise sociálního zabezpečení, popř. jiných znaleckých posudků. Pokud není takto postupováno, trpí řízení před soudem vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, jak to má na zřeteli ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jehož se stěžovatel rovněž dovolává. Krajský soud sice v odůvodnění svého rozhodnutí uvádí, že hodnotil důkazy v řízení provedené jednotlivě a ve vzájemné souvislosti s výsledky dokazování ze správního řízení, nicméně bez výsledku stěžovatele jako účastníka řízení je takovéto hodnocení neúplné. Stejně tak má Nejvyšší správní soud za to, že nebylo namístě, aby krajský soud bez dalšího odmítl provedení důkazů spisem Okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 10 C 59/2003 (pod touto spisovou značkou byl řešen spor o náhradu škody z dopravní nehody mezi stěžovatelem a žalovaným, který údajně dopravní nehodu zavinil), přestože v tomto spise byl založen znalecký posudek o zdravotním stavu a pracovní schopnosti stěžovatele. Lze souhlasit s krajským soudem, že tento znalecký posudek byl zaměřen na zjištění jiných skutečností, než které jsou významné pro posouzení nároku na částečný invalidní důchod, nicméně jde o posouzení lékařské, a není od věci, aby posudková komise při posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti stěžovatele měla možnost k tomuto důkazu přihlédnout. Může to jen zvýšit úplnost a objektivitu jejího posouzení, a to jak při určení rozhodujícího zdravotního postižení a jemu odpovídající míře poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti, tak i v otázce zlepšení či posudkově významné stabilizaci zdravotního stavu stěžovatele od doby přiznání částečného invalidního důchodu.

Ze všech uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost, dovolávající se důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. důvodnou, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení provede krajský soud důkaz výsledkem stěžovatele jako účastníka řízení, event. též důkaz spisem Okresního soudu v Pardubicích výše uvedené spisové značky, nebo alespoň znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví v něm založeným, a poté předloží spis znovu Posudkové komisi MPSV ČR k posouzení v řízení řešené otázky, vycházejí ze závěrů vyslovených v tomto zrušovacím rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

